

Київський університет імені Бориса .Грінченка
Благодійний фонд імені Антона Макаренка

НЕПЕРЕРВНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Науково-методичний журнал

Випуск 3 (44)* Серія: Філософія освіти

У НОМЕРІ:

- ^а Філософське осмислення тенденцій розвитку сучасної освіти
- ^в Філософські засади університетської освіти
- * Проблема особистості та особистішого знання у філософії освіти

Київ
ТОВ "Видавниче підприємство "ЕДЕЛЬВЕЙС"
2015

КБК 74,00
УДК: 378
ff 24

Засновники:
Київський університет імені Бориса Грінченка
Благодійний фонд імені Антона Макаренка

Засновано у 2001 р. Видається з благодійною меток) і ро нівсюджується безкоштовно

Реєстраційне свідоцтво
Серія КВ №17845-6695 ПР від 06.06.2011

ISSN - 1609-8595
с~!5SN...2412-0774

Видання входить до наукометричних баз даних
Index Copernicus та **РІНЦ**

Адреса редакції:
04212, м. Київ, вул. Тимошенка, 13-6

Телефони:

Головний редактор
(044) 426-84-05 (Київ)

E-mail: mil.osv@kubg.edu.ua

Головний редактор:

Світлана СИСОЄВА;

Людмила ХОРУЖА (заст.гол.ред.)

Олена АЛЕКСАНДРОВА

Георгій БАЛЛ

Ольга БЕЗПАЛЬКО

Сергій БОЛТІВЕЦЬ

Вандер ВІАНА (Великобританія)

Станіслав КАРАМАН

Наталія КОВАЛЬЧУК

Людмила КОЗАК (відп.секретар)

Маршал КРІСТЕНСЕН (США)

Тадеуш ЛЕВОВИЦЬКИЙ (Республіка

Польща)

Ольга ЛОЗОВА

Світлана МАРТИНЕНКО

Стефан МЕШАЛЬСЬКИЙ (Республіка

Польща)

Віктор ОГНЕВ'ЮК

Ольга ОЛЕКСЮК

Неоніла ГІОБІРЧЕНКО

Петро СЛУХ

Оксана СЕРГЄЄНKOBA

Ірета СОЛОВ'ЙОВА (Республіка Казахстан)

Микола СТАДНИК

Херард СТЕН (Нідерланди)

Микола ТУР

Карл ХОЛЬТЦ (Німеччина)

Надія ЧЕРНУХА

Тамара ЯЦЕНКО

Комп'ютерний набір:

Ольга Кузьменко

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Київського університету імені Бориса Грінченка від 22.10.2015 р.; протокол № 11

Неперервна професійна освіта: теорія і практика // Науково методичний журнал. - 2014. - Випуск 3 - иф с.

Науково-методичний журнал з проблем філософії, теорії і практики неперервної професійної освіти адресовано науковцям, студентам, викладачам вищих навчальних закладів, магістрантам, аспірантам, докторантам, слухачам системи нієлядипломної освіти, усім, хто цікавиться проблемами філософії і педагогіки неперервної професійної освіти.

Журнал «Неперервна професійна освіта: теорія і практика» включено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук педагогіки та філософії за спеціальністю 09.00.10 «Філософія оевгги» (Наказ Міністерства освіти і науки України № 261 від 06.03.2015).

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015

© Благодійний фонд імені Антона Макаренка, 2015

ЗМІСТ

ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.	4
М. М. Сгадник СВІТОГЛЯДНІ ОРІЄНТИРИ-! ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.	A
М. Г. Тур ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗВ'ЯЗКУ ФІЛОСОФІЇ З ОСВІТОЮ.	9
О. В. Горбань ФЕНОМЕН ОСВІТИ В ТРАНЗИТИВНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.	1A
Л. В. Іанасюк НАЦІОНАЛЬНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ ОСВІТОЛОПЧНИХ ЗНАНЬ.	18
ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ.	21
О. С. Александрова КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.	21
Н. В. Горбенко СУТНІСТЬ І ТИПОЛОГІЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.	26
О. М. Кузьменко ЯКІСТЬ, ДОСКОНАЛІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЯК АКМЕ ОРІЄНТИРИ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.	31
ПРОБЛЕМА ОСОБИСТОСТІ ТА ОСОБИСТІСНОГО ЗНАННЯ У ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ.	37
О. М. Шепетяк ТРАНСЦЕНДЕНТНИЙ ЕКЗИСТЕНЦІАЛ ЯК ОСНОВА ПІЗНАННЯ.	37
В. О. Рябенко ЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ «ДУХОВНЕ ВИРОБНИЦТВО» ДЛЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ ВИРОБНИЦТВА ЛЮДИНИ.	14
В. М. Брижнік ФЕНОМЕН «НАПІВОСВІЧЕНОСТІ» ЯК ОСНОВНА ТЕМА ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ ТЕОДОРА АДОРНО.	17
О. С. Бурак КОНЦЕПЦІЯ ХОЛІСТИЧНОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННІ ЦІЛІСНОЇ ОСОБИСТОСТІ ПОСТМОДЕРНУ.	52
Р. В. Мартин КОНЦЕПЦІЯ ЖИВОГО У ФІЛОСОФІЇ ПЛАТОНА І АРИСТОТЕЛЯ: СВІТОГЛЯДНО-ОСВІТОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ.	56
ПРО АВТОРІВ	62

ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

УДК 37.011: i40.8

М. М. Стадник
ORCID ID 0000-0002-4680-2020

СВІТОГЛЯДНІ ОРІЄНТИРИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

У статті розглядається роль суспільних дисциплін у формуванні світоглядних орієнтирів, світоглядних переконань майбутнього покоління. Визначено проблеми та пріоритети освітнього процесу.

Ключові слова: світоглядні орієнтири; світоглядні переконання.

Вступ. В процесі реформування освіти досить пата то уваги приділяється вирішенню різних проблем педагогічних практик. Не применшуючи її роль і значення важливо відзначити необхідність формування світоглядних орієнтирів молодого покоління, задля, у першу чергу, розуміння закономірностей соціального процесу щодо розвитку суспільства. Світоглядні пріоритети, системність мислення та раціональність сприйняття навколишнього буття є необхідною складовою виховного процесу її формування громадянина з активною життєвою позицією.

Мета статті - розглянути особливості освітнього процесу щодо формування наукового, системного мислення.

Світоглядні орієнтири. Однією із найважливіших складових освітнього процесу є виховання п формування наукового світогляду молодого покоління, що забезпечить виробленню твердих світоглядних переконань громадянина з активною ки гтввою позицією, щодо соціального буття, національних пріоритетів. Нинішні практики навчального процесу містять різні проблеми, зокрема е.рг.-шізаційно-законодавчі;

її N'країні є надлишкова і недостатньо збалансована з погребами суспільства та ринку прані кількість напрямів (76) і спеціальностей (584), за якими готують фахівців з вищою освітою. У кращих ЛП' світових системах вищої освіти їх як мінімум \ чвічі менше, вони укрупнені її більш універсальні;

має місце недостатнє' визнання у суспільстві рівня «бакалавр» як кваліфікаційного рівня;

не зменшується розрив між освітянами і роботодавцями, між сферою освіти і ринком праці;

сектор вищої освіти не бере на себе роль лідера у проведенні передових наукових досліджень, які є основою елітної університетської підготовки;

рівень автопомії питих навчальних закладів значно нижчий від середньоєвропейського, зокрема,

у питаннях фінансової самостійності, структури і обсягів підготовки фахівців із вищою сиди тою у цьому питанні повній закон передбачає прес, реє, якщо врахувати нове законодавство,

Організаційно-педагогічні та світоглядні практики:

1. У освітньому процесі, як за правило, стало «модним» проводити постійні реформи та «впроваджені нові методи удосконалення навчального процесу». Якщо взяти період для нас відомий із 80-х років минулого століття, то ставилися різні завдання, в чому числі щодо «комуністичного» виховання молоді, і па диво, учителі її викладачі у своїх звітах «успішно» його проводили. Були й інші подібного плану реформи в освіті і, як бачимо, до якого кінцевого результату усе це привело. На жаль, подібного роду реформи передбачають як мету наслідування європейських традицій, які у значній мірі, як правило, не є найкращими, про це свідчить світоглядний рівень громадян окремих європейських країн.

2. Нині стало надзвичайно «модним» в освітньому процесі проводити подібного роду реформи репрезентовап: «зверху», де педагоги знову у «рядах перших реформаторів». «не осмислюючи і не обгрунтовуючи», з наукової практики доцільність введення Болонського проік-св \ «нашому розумінні й виконанні» (де ми в окремих випадках «успішно як колективізацію у ЧОІ поки минулого століття» проводимо), і основний акцент зорієнтовано не на викладача як практика її не на практичну складову під час навчання, що \ першу чергу формує компетентності фахівця, а па використання комп'ютерів, інформаційних технологій, активне поширення дистанційного навчання тощо.

3. Стало не виправданою «панацеєю» на всі випадки навчального процесу, а відповідно і технології ного супроводу її оцінювання, зокрема. за допомогою «тестів» майже з всіх предметів

Кому
викла
у Вас
«Як
рішеї;
можг
Упраї
перед
упраї
ЩДІВ
З

мінім
які іє
сталє
шодл
розу?
- КН
І ко.
прог
стру
прог
це н
конг
викJ
необ
у "
пое;
пері
КН
луз
гогс
КН
до :
но і
вис
зро
кер
Пел
КН
інеJ
НЄ{
ін4

НЄJ
ма
мо
ДЛ
в
фе
гр
ш
ві
«
д:
с
П
С
в
н

Комунікуючи із професором Болонського, який викладає предмет «менеджмент» на запитання як у нас проводиться тестування він коротко відповів «Як менеджменту (виконавця управлінських рішень) можна навчити по тестах» (Як менеджера можна оцінювати за допомогою тестів? Управлінські рішення - це творчий процес, який передбачає багато різноманітних шляхів **вирішення** управлінської проблеми, правильність яких підтверджується виключно практикою).

З іншого боку, означене свідчить про практику мінімізації в навчальному процесі кращих традицій, які існують у **національній** традиції, із-за того, що стало «не модним», використання книги як **першоджерела** системного. Ми помиляємось, коли розуміємо, що із появою інформаційних технологій книги, як джерело знань, втрачають своє значення. **!** коли із освітніх управлінських структур пропонуються з боку окремих міжнародних структур «безкоштовні комп'ютерні зарубіжні програми щодо отримання й передачі знань», то це не просто безкоштовно, це лише сьогодні безкоштовно, а завтра, щоб отримати студенту або ж **викладачу, тої** або інший **інформаційний** доступ необхідно платити і великі кошти. Для прикладу, у практиці Чеських університетів успішно поєднується обидва шляхи отримання знань, але перевага надається першоджерелу «**БОГИНИ - КНИЗІ**». або ж **роздрукованому першоджерелу ч інформаційних джерел**. Перевага і розуміння того, що робота з першоджерелом «**БОГИНЕЮ - КНИГОЮ**» це робота із системним знанням, і коли до нього додати практику, на чому побудовано принципи Болонської освіти, то ми сформуємо висококваліфікованих фахівців своєї справи. Щоб зрозуміти хибність сучасного розуміння окремими керівниками і написаними дисертаціями із педагогіки щодо того, що **першоджерело БОГИНИ** книга втрачає своє значення, то відомо що із інформатизацією **європейського суспільства** не перестали бути **необхідні такі традиційні** джерела інформації як газети, журнали тощо.

З іншого боку, ми призабули, а педагоги, у першу чергу, повинні пам'ятати й розуміти, що масова інформатизація навчального процесу може призвести до передбачуваних наслідків як для учня, так і студента й майбутнього фахівця, в тому числі й проявитися небезпекою щодо формування стійких світоглядних орієнтирів громадян, оскільки як зазначають сучасні науковці, під час такого процесу отримання знань відбувається «**ІРАЦІОНАЛІЗАЦІЯ**» реального «**СОЦІАЛЬНОГО**» процесу. Випускник реально, дуже часто, не може мислити й оцінювати різні сфери людського буття, зокрема й політичного. Як приклад, маніпулятивного вливу, що став можливим із-за ірраціонального мислення, відсутності у людини твердих світоглядних переконань, привів до появи різних аномальних

вчинків, зокрема поява такої поведінкової аномії у соціальному процесі як «тітушки». Саме вони в Криму, Донеччині, Луганщині, при поверненні на місця, озброювалися, а **певна** частина громадян, не оцінюючи «соціальну й політичну реальність», а відповідно й небезпеки у своїх гаслах призивала Росію, хоч і більшість їх з тих **територій**, як показували соціологічні дослідження 66 відсотків, бажали що хочуть жити в Україні.

Відомо, що вихована людина на суто **інформаційних** технологіях, без глибокої бази гуманітарної складової (особливо комплексу філософських дисциплін) у навчальному процесі, досить легко піддається різним маніпулятивним впливам, зокрема її політичним. Оскільки, у процесі складеної **системи** освіти, великому вливу піддається **когнітивна** сфера, яка зв'язана із діяльністю пізнавальних процесів, і особистістю студента.

З іншого боку робота з комп'ютером діє практично на всі **основні** психічні явища: відчуття, **сприйняття**, пам'ять, мислення, характер, здібності тощо. У попередні, не такі далекі часи, приведені особистісні складові формувалися ціленаправлено, з вказуванням на психолого-педагогічні особливості їх використання. Нині в силу новизни проблеми, неможливе достатньо повне розуміння наслідків вливу на особистість того, що містить опис сучасних так називаних розвиваючих програм, у тому числі з вказуванням на психолого-педагогічні особливості їх використання.

На всіх рівнях освіти необхідна наявність гуманітарних компонентів. Суть цього не в засвоєнні готового знання, отриманого з гуманітарних наук, а у формуванні особливого світорозуміння. Перефразовуючи стародавніх греків, проста сукупність знань розуму не навчає; — необхідне формування і зміна світогляду від буденного до наукового. Зрозуміло, гуманітарні дисципліни, які викладаються, повинні давати і позитивні знання, але в цьому змісті вони не відрізняються принципово від дисциплін природничо-наукового циклу, але не в цьому їхнє головне завдання (Павловський М., 2001, с.25).

Поєднання гуманітарних компонентів з природними дисциплінами полягає насамперед у розумінні того, що природничі науки - елементи загальнолюдської культури. Саме усвідомлення останнього дозволить студенту більш зацікавлено ставитися до тієї чи іншої дисципліни. А оскільки джерелом гуманітарної інформації є текст, то як школа, так і ВУЗ повинні, насамперед формувати навички користування текстом. Для цього необхідна якісна мовна підготовка в галузі як рідної, так й іноземної мови. Нині якби школа реально взяла на себе завдання навчання мов, то не потрібно було б, як це відбувається тепер, витрачати величезний час на їх засвоєння у ВГІЗ, і можливо, не так би гостро постала ця проблема свого часу у

Криму - де було лише декілька україномовних шкіл, а також на Сході України (наприклад у Оіов'янску в центральній бібліотеці не було жодної книги українською мовою).

Щодо якісного вивчення іноземних мов необхідно звернутися до практики як минулого, так і сучасного, що міститься у **Європейській** традиції окремих країн. Так, з практики нашого минулого коли в листі до **Г. Сковороди** звернувся його учень Копинський із питанням як вивчити грецьку мову, відповідь була короткою - необхідно їхати у грецькі поселення, тобто вивчати мову у середовищі. Лині **багаторівнева європейська** система освіти передбачає, у переважній більшості, проживання, учня, студента, певний час на території країни носія мови. Зокрема, подібна практика відпрацьована, щодо вивчення іноземними студентами української мови, коли у вони на протязі декількох місяців проживають на Україні.

А тому, в сучасних умовах, **інформаційна** революція вимагає від учителя постійного **оновлення** знань, в основі яких інтеграція науки п педагогічної освіти, що маєтсья на увазі, коли говориться за оспипс, необхідно розуміти практику **МАКАРЕНКА**, що **головним** у ньому процесі було **ВИХОВАННЯ** розвиненої особистості з гуманістичними поведінковими цінностями. **У навчальному процесі** має стати **головним** виховний процес, досягнення якого може стати ефективним при **наданні фахівцю** фундаментальних знань. Знань не ірраціонального сприйняття, а раціонального. Раціональне передбачає викладання і освоєння навчальних предметів через їх практичне оволодіння чого реально вимагає Болонська **система освіти (да.чеко не комп'ютерна) - лабораторії, досліди, експерименти ось що ПОВИННІ** < тати **основним**. Для прикладу. **Альфред Нобель** не закінчував **Вищий** навчальний заклад. **Як** пою, таї: **І** його **батьків** мало цікавив диплом про освіту, аде зіп дуже добре знав філософію, історію, а **знання** з хімії, отримані ним у лабораторії від відомого рос **ійського професора М.** Зініна у Петербурзі, йому стали в **пригоді** при своїх **відкриттях**, оскільки у пізнавальному процесі він значне місце надавав **філософському** мисленню й практичному експерименту (Очкурова О. В., Щербак Г. В. ІовдеваТ В., 2009).

Отже, особливе місце в освітньому процесі Палсжить засвоєнню фундаментальних гуманітарних наук. Для **прикладу**, їх викладання вимагає від навчальних програм не мінімізації аудиторних годин (лекції, семінари) у Вищих навчальних закладах, а **розширення**. Гак, для прикладу, коли б не філософія орієнтована па знання природничих наук, якою **предки** **займалися все життя**, любов до мудрості, то не було б відомих фундаторів природних наук, та її науки не виникли. Сучасне наукове мислення не **відбулося** б без фундаменталізму філософії

й природничих знань Аристотеля, середньовічної філософії та філософії Нового часу (філософія Френсіса Бекона, **який** висловив відому думку «знання - сила») і знаменитої Німецької класичної філософії. Нинішня система освіти мінімізує **навчальний** процес щодо гуманітарної складовіч, коли на реальне викладання тальки фіп>< офії виділяється аудиторних близько 20 годин із]0;і Тут необхідно зрозуміти, що без прочитання першоджерел знаменитих філософів, їх системного опрацювання (конспектування), яка- не можливе через практику філософських студій, вдумливого переосмислення світоглядних концептів розвитку історії людства мінімізують формування фахівців, які мають тверді світоглядні переконання, які вільно, творчо і системно мислять, можуть передбачити соціальне **майбутнє**, із світоглядом яких важко проводити маніпулягнвні дії як політичного, так і соціального характеру тощо. Подібні ризики **існують** від зменшення кількості аудиторних годин **інших** предметів подібного спрямування (**як'** релігієзнавство, політологія, соціологія, етика, естетика, логіка, історія, культурологія тощо). Нині помітною є загальна тенденція щодо **скорочення аудиторних годин, вона торкаєтсья** всіх дисциплін, й є вагомим чинником значної о зниження якості їх освоєння і в цілому **ЯКО< Г!** освіти. Так, для прикладу, **логіка** в усі періоди **соціального** розвитку, з **античного** часу до .NX століття викладалася як головний предмет за протязі року, **майже** в усіх навчальних закладах. **Можливо** це один із аргументів, який пояснює, чому люди, які отримали знання до революції 1917 року, а на Волині до 19-х років **минулого** сторіччя, як **правило**, були вихованими громадянами, відомими фахівцями своєї **справи, визначними** науковцями, дослідниками її патріотами, з високими світоглядними орієнтирами.

Повертаючись до ролі філософії у формуванні світогляду науковця, дос. **іідника**. едід иркее і п **приклад** із історії. Відомо, що Альберт Ейнштейн не отримавши у **Німеччині**, документ про **закінчення** гімназії, (тобто він її не закінчив, отримав освіту у Швейцарії) водночас із **часом** став **визначним** науковцем, лауреатом Нобелівської премії. >!к описується у **його** автобіографічному омп і. зміна у його світогляді щодо теорії відносній ті, стала **можливою тільки після прочитання праці** І. Канта «Критика чистого розуму». Отже, на **викладання** предмету «філософія» **повинно б** ПІ значно збільшено кількість аудиторних годин, що забезпечить формування високої «віче,, п\ фахівців з твердими світоглядними переконаннями. Оскільки, **повертаючись до Канта**, існує філософія як особлива наука про останні цілі людського розуму, то виявляє **значення для людини всіх** штих видів **знання**. Тут вона виступає як філософська мудрість. Філософ, що прагне такої мудрості, повинен **осягати знання**, воно може сприяти

досягненню вищих цілей людини і людства. Кант формулює основні запитання, на які повинна відповідати філософія: що я можу знати? що я повинен робити? на що я можу сподіватися? що таке людина?

Одним із перспектив шляхів оновлення вищої освіти є **створення навчально-науково-виробничих комплексів з інноваційною складовою**. Об'єднання різних установ навколо ВИЗ ПІТУ рівня **акредитації** в Україні сприяє створенню університетських регіональних округів. Це дасть можливість сформувати потужні регіональні та дослідницькі університетські центри, в яких буде зосереджено високий методичний, науково-педагогічний і виховний потенціал, а також вирішити проблеми якісного кадрового забезпечення навчального процесу, провести якісний моніторинг вищої освіти в державі та забезпечити належну якість **організації навчального процесу, наукової діяльності та якості вищої освіти тощо**.

і рунтовие забезпечення навчального процесу в історичних **реакціях минулого гуманітарної** складової, коли існували благодатні можливості щодо **реалізації** потенціалу **талановитої молоді** призводять до формування активної життєвої позиції громадянина. У цьому відношенні особливі умови створювали в минулому сторіччі найперше країни Центральної і Західної Європи, США, *Японія*, СРСР, Австралія, Китай. Так, диво німецької та англо-американської промисловості між першою і другою світовими війнами пояснюється масовим розвитком технічних училищ, невгамовним попитом на винаходи і їх високою престижністю. Дух благовійності перед наукою, був присутній і на теренах колишнього Радянського Союзу. Великий американський фізик «батько» **ядерної бомби К. Теллер** знав, коли писав у (Юі роки: через десять років кращих **вчених** світу доведеться шукати в Росії, тому що в СРСР на його думку, освіта **її** наука майже релігія. Звичайно, вчений не зміг передбачити того, що із-за втрати наукових **світоглядних** орієнтирів, їх наслідку руйнівних соціальних процесів через якихось 30 років у знаменитому ЦАГІ - Центральному **аеродинамічному** інституті ім. **Жуковського** (де «будували» літаки і ракети) будуть сушити на продаж пиломатеріали. Це свідчить що втрати у світоглядних (філософських) орієнтирах приводять до втрат у всіх сферах соціального буття (Саух П. Ю., 2009, С 89).

Розвиток багаторівневої освіти і ступеневої підготовки кадрів збільшує можливості для отримання і продовження освіти різними **соціальними** верствами населення, прискорює адаптацію студентів до нового **освітнього** середовища, а відповідно й соціалізації громадянина. При інтеграції систем освіти (середньої, професійної, вищої) виникає соціально-економічний ефект, який зумовлює зростання популярності

н кількості інтегрованих навчальних закладів. Необхідно пам'ятати, що висока якість навчання - це досягнення попередньої епохи, попередньої системи влади, попереднього покоління. Водночас участь системи вищої освіти України в болонських перетвореннях має бути спрямована не піше на її розвиток і набуття нових якісних ознак, а па збереження кращих національних традицій, про що турбуються країни Свросоюзу.

Орієнтація на Болонський процес повинна передбачати:

раціональну та доцільну перебудову, яка не має призводити до надмірної перебудови вітчизняної системи освіти. При цьому еволюцію системи освіти не слід відокремлювати від інших сфер суспільства.

- освіта має бути орієнтованою на формування світоглядних орієнтирів громадянина, фахову підготовку і розвиватися в гармонійному взаємозв'язку із суспільством в цілому, беручи па себе роль його провідника.

створення умов для високої мобільності студентів і викладачів в Україні та за її межами, узгодження вітчизняних наукових ступенів з європейськими, створення дієвої системи отримання освіти протягом усього життя.

Основними напрямками реформування вищої освіти є:

1. Фундаменталізація вищої освіти з акцентуванням на гуманітарну складову;
2. Впровадження корпоративних програм (навчання у вищій школі поєднується з працею у фірмах чи компаніях);
3. Широке залучення молоді до актуальних проблем науки;
4. Удосконалення якості вищої освіти; підвищення інтересу до проблем талановитої молоді;
5. Навчання за кордоном;
6. Відповідна оплата праці і мінімізація педагогічного навантаження дтя викладача з метою підвищення інтересу до самопідготовки.

На шляху перетворень української системи освіти необхідні такі кроки:

Держава має сформувати стратегію пріоритетного науково-технологічного розвитку у вигляді національних програм на основі залучення вітчизняного виробництва, науки, освіти і бізнесу в єдиному монолітному комплексі.

Потрібно усунути значні структурні невідповідності між потребами економіки та обсягами і структурою підготовки та перепідготовки фахівців через стратегічне планування розвитку пріоритетних галузей економіки і їх збалансованого кадрового забезпечення.

Комплексне вдосконалення чотирьох головних ланок освіти: професійно-технічної, спеціально-технічної, вищої і підєдип.томної. Адаптація національної системи вищої освіти до потреб суспільства і ринку праці.

Визнання ролі університетів, академій, інститутів як ключових інституцій суспільства, ЦО мають присвятити себе пошуку і поширенню **найновіших об'єктивних знань**, надаючи суспільству інтелектуальні орієнтири.

Створення сучасної інформаційної інфраструктури освіти та науки з її підключенням до європейських комп'ютерних мереж та інформаційних ресурсів як допоміжної а не основної у освітній системі, дієве наукове і технологічне співробітництво з практикою в усіх сферах соціального буття.

Важливе завдання реформування системи вищої освіти України - це її адаптація до ринку праці, що змінюється в умовах перехідної економіки.

- Для пристосування існуючої системи освіти до потреб суспільства та ринку праці доцільно створити навчально-наукові виробничі комплекси при вищих навчальних закладах, окремі складові яких уже існують при всіх національних університетах і забезпечують безперервну освіту. Такі комплекси мають здійснювати довузівську підготовку, навчання для здобуття вищої освіти, післядипломне навчання.

Висновки. Світоглядні орієнтири щодо формування висококваліфікованих фахівців тісно пов'язані із гуманітарною складовою освітнього процесу на всіх рівнях навчання. Їх формування у значній мірі залежить від наповнюваності і навчального процесу предметами гуманітарного спрямування.

Література

1. Головатий М. Ф. Людина і політика Микола Головатий. - К.: ДІІ «Видавничий дім «Персонал». ДНІ - 352 с.
2. Очкурова О. Іо., Щербак Г. В., Иовлева Т. В. 50 гениев, которые изменили мир, О. К). Очкурова. І. В. Щербак. Т. В. Иовлева. - Харьков : Фолио, 2009. - 510 с.
3. Навловський М. А. Стратегія розвитку суспільства: Україна і світ (економіка, політологія, соціол(Гія). К.Ж Техніка. 2001. - 312 с.
- і Саух П. Ю. XX століття. Підсумки / П. Ю. Саух. - Вид. 2-ге, доновн. і переробл. К.: «МИ Леся». 200!) - 284 с.

!!. II. Стадник. МИРОВОЗРЕНЧЕСКИЕ ОРИЕНТИРЫ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

В работе рассматривается роль общественных дисциплин относительно формирования мировоззренческих ориентиров, мировоззренческих убеждений будущего поколения. Определены проблемы и приоритеты образовательного процесса.

Ключевые слова: мировоззренческие ориентиры; мировоззренческие убеждения.

M. Stadnyk. WORLD OUTLOOK REFERENCE POINTS OF EDUCATION PROCESS

It is analyzed the role of the social studies relatively to the fowling of the world outlook reference points and com idiom of the future generation. It is defined the problems and priorities of the education process.

It is maid the conclusion that the maw directions of the higher education reforming are;

i. making highc education fundamental << 'ith the emphasis on the humanitarian component;

J. implementation of corporate programs (learning in higher education should be combined with n <>>' in firm:: or i <>mpa/ies);

Y. hn >ud involvement of youth in actual problems of science.

/ improving the quality of higher education; increasing interest to the problems of talented youth:

.) study abroad;

0. . \ppropriat" remuneration of labor and minimizing of teaching load in order to self- improvement.

Iocus on the Bologna process should include:

rational and. reasonable restructuring, thai has not lead to excessive restructuring of the national education system. Tins evolution of education should not he separated from other areas of society,

education should jocus on the formation of world outlook reference points of citizen, professional training and develop harmonious relationship with society as a whole, taking on the role of its leader;

creation of the conditions for high mobility of students and teachers in Ukraine and ahtoad, ihe coordination oi national and European degrees, forming effective system of long-life education.

Keywords: world outlook reference points, world outlook convictions.

Рецензенти

О. С. Александрова - д. фі.тос. II, проф.

М. Г. Тур - д. фі.тос. п., проф.

Стаття надшла до редакції 02. К). 1}

Стаття прийнята до друку: 22.10.15